

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۰۹/۱۸

پوهاند نصرالله ستانکزی

برگ های از تاریخ حقوق افغانستان

(قسمت چهل و دوم)

اعلام نظامنامه های حکومتداری ؛ از سوی شاه امان الله

یکی از ویژه گی های بارز و قابل تعمق عصر امانیه ؛ تدوین قوانین است . در این دوره است که تعداد کثیری از قوانین در ساحات مختلف حیات جامعه افغانی ؛ به منظور استقرار حکومت قانون وضع و نافذ گردید ؛ که در راس آن قانون اساسی یا نظامنامه دولت علیه افغانستان بود.

شاه امان الله خان ؛ در نماز عید سال ۱۳۰۰ خورشیدی با مباحثات از وضع دو قانون : نظامنامه تشکیلات دولتی و نظامنامه تقسیمات ولایات ؛ را در حضور هزاران نماز گزار به متن ذیل اعلام داشت: «از زمانیکه من عین الدوله (لقب که در عصر پادشاهی پدراش به وی تفویض گردیده بود) بودم تا حال نظر و مقصدم بر همین یک نقطه است که ملت افغانستان آسوده و آرام و به آسایش باشند ، در این مقصد یک راه گرفتن لازم بود آیا گرفتن کدام راه ملت و دولت را به ترقی و آسوده گی میرساند . از همین راه شریعت بهتر نیافتم . بنابراین دست امید به دامن شریعت و احکام الهی مطابق پیشوایان اسلام زده ، یک قاعده و دستور العمل برای حکمرانان تمام ملت در این مدت دو سال ساختم چرا که دست ظالم از یخن مظلوم کندن بسیار مشکل است که هیچ چیز آنرا کنده نمی تواند بدون یک نظامنامه مکمل ، و از خدای خود امیدوارم که این نظامنامه ساخته شده را همه ارباب حکومت و ملت به همت اجرا بکنند.»

امان الله خان موجودیت قانون را برای جلوگیری از هرج و مرج ، توحید اجراءات و نظم در جامعه با اهمیت می شمارد و در ادامه بیانیه اش؛ در این خصوص چنین می گوید: « قبل از این از یک حاکم و یا کارداریکه سوال می شد که چرا این قسم کردی چون که یک دستور العمل مفصل نداشت بزیر بازخواست آورده نمی شد میگفت بخیالم من همین قسم گذشته اجرا کردم ، لهذا یک دستور العمل مطابق احکام شریعت ساخته بشرف عید در این روز مبارک اعلان و امر اجرائش را میکنم تا به این نظامنامه کاردار های دولت رفتار کرده ، سبب آسایش ملت گردد و اگر یک آزار به یک شخص از طرف کاردار ها برسد همان ساعت نقص او را دولت دانسته زیر تحقیق آورده بازخواست کرده می تواند . هیچ یک کاردار تا سپهسالار صاحب (منظور محمد نادر خان بوده) که لحمد الله امروز بسیار صاحب اعتبار است یک شخص را بدون یک محاکمه و حکم نظامنامه یک چوب زده و یا یک ساعت حبس کرده نمی تواند حتی خود من بدون یک محاکمه یک چوب نخواهم زد و یک ساعت حبس نخواهم کرد . همه شما حر هستید آزاد هستید به قاعده شریعت رفتار کرده و مطابق امر الهی آزادانه زندگی کنید.»

بعد از ادای نماز مراسم عیدی در قصر دلکشا تدویر یافته بود که در آن شخص شاه نظامنامه های مذکور را به اعضای حکومت و اراکین دولتی توزیع نموده ؛ بر اجرای آن تاکید ورزیدند و هم چنان در این مجلس سفرای اناطولی (ترکیه) و بخارا نیز حضور داشتند ، برای او شان نیز از همین نظامنامه ها یک کاپی بدست شاه توزیع گردید ..

د پانو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکی په خیر و لولی